

Atatürk ve Laiklik

İçeriği Yazan: [Mechulyolcu](#) [1] Zaman: Cts, 27/10/2012 - 13:06

Yazar: Halit DURUCAN

Kemal Atatürk ve Laiklik

(Laiklik nedir, ne değildir?)

Laiklik, Eski çağlardan günümüze kadar en çok tartışılan konuların başında gelmektedir. Bazı insanlar laiklik için dinsizlik sıfatını uygun görmüş, bazı insanlar laikliğin dine karşı olmadığını, bazı insanlar ise laikliğin devleti ve dini koruyan bir sistem olduğunu savunmuştur.

Ortaçağda dinler, insanların günlük yaşantısında, toplumsal düzeni sağlamada ve devlet yönetiminde belirleyici bir rol üstlenmiştir. Öyle ki; papalar krallara emirler vermiş; papaz, rahip ve keşiş gibi din adamları insanların hayatına hükmetme imkânı bulmuştur. Ortaçağ Avrupa'sında din adına o kadar vahim hadiseler yaşanmıştır ki; pek çok Avrupalı bilim adamı kilise kanunlarına muhalefet suçuyla suçlanıp giyotinle idam edilmiştir. Vuku bulan felaketlerde, bölgenin güzel ve çekici kadınları felaketlere sebep olan cadılar ve büyücüler olarak görülmüş ve diri diri yakılarak infaz edilmiştir.

Gelişen ticari ilişkiler, kentlerin zenginleşmesine ve Hristiyanlık içinde yeni mezheplerin ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Bu sebeple, 16. yüzyılda dine reform hareketleri başlamıştır. 15 ve 16. yüzyıllarda sanatta, edebiyatta, bilimde ciddi yenilikler olmuştur ki; bu yenileşmenin adına Rönesans denilmiştir. Rönesans hareketinin doğal sonucu olarak Hristiyanlık, hayatın pek çok alanından çekilmek zorunda kalmıştır. Eğitim alanında da bir takım yenilikler yapılmıştır. Örneğin: kiliselerin desteği ile din eğitimi veren okullar açılmıştır. Din okullarının yanı sıra özgür düşüncelere fırsat veren eğitim kurumları da devlet tarafından açılmıştır. 1789 Fransız Devrimi'nden sonra laik anlayış, devletin tüm kurumlarında ve toplumda kabul görmüştür.

Öteden beri İslam dinine o kadar çok hurafe katılmıştır ki; Müslümanlar, hurafeleri ve batıl inançları İslam dininin emirleri olarak algılamışlardır. O kadar ki; türbelere bez bağlayanın dualarının kabul edileceği, iki bayram arasında nikâh kıyılmayacağı ve kara kedi görenin uğursuzlukla karşılaşacağı gibi daha pek çok hurafe ve batıl inanç ne acıdır ki İslam Dini'ne isnat edilmiştir. Hristiyan misyonerler, bu ve benzeri hurafeleri Müslümanların akıllarına zerk ederek İslam Dini'ni hurafeler dinine çevirmek istemişlerdir. Kemal Atatürk, laik anlayışı getirerek hem din işleriyle devlet işlerini birbirinden ayırmış ve hem de tekke ve zaviyeleri kapatarak İslam Dini'ni hurafelerden ve batıl inanışlardan temizlemiştir. Laikliğin getirilmesiyle, İslam Dini'ne zerk edilmek istenen ruhbanlık anlayışı da yok edilmiştir. Bilindiği üzere ruhbanlık anlayışı özü değiştirilmiş olan Hristiyanlığa ait bir anlayıştır. Ruhbanlıkta Hristiyanlar, papazlara giderek günahlarını ikrar eder ve papazlar da Tanrı adına o Hristiyan kulu affeder. Oysa İslam'da kul ile Allah (c.c) arasına hiç kimse giremez. Müslüman, dua ve ibadetleriyle Allah'a yaklaştığını bilir ve dualarının kabulünü bizzat Yüce Allah'tan (c.c) ister.

Bilindiği üzere şeyhülislam, Osmanlı döneminde devlet adamlarının yaptığı ve yapacağı işlere dini yönden bakmış ve bu işlerin dine uygun olup olmadığına dair fetvalar vermişlerdir. Padişahlar, şeyhülisamların verdiği fetvalar çerçevesinde hareket ederek pek çok yanlışlığa sebep olmuşlardır. Osmanlı döneminde açılan rasathanenin ve İbrahim Müteferrika'nın açtığı matbaa ne acıdır ki şeyhülisamlar tarafından 'kâfir icadı' gerekçesiyle yıktırılmış; resim sanatına bile 'dinen caiz değildir' fetvası çıkartılmıştır. Ancak Fatih Sultan Mehmet Han, kendi resmini bir yabancı ressama çizdirerek bu batıl anlayışı ortadan kaldırmıştır.

Kemal Atatürk'ün laik anlayışının temelinde Avrupa değil, Selçuklular bulunmaktadır. Bu konuyu tarihi gerçekleriyle ortaya koyan pek çok makale ve kitap yazılmıştır. Selçuklu Sultanı Tuğrul Bey, 1058 yılında Bağdat'a girmiş ve Bağdat Halifesi'nden devlet işlerini almıştır. Halifeye; "Bundan böyle

devlet işleriyle bizzat ben ilgileneneğim. Sizlerde sadece din işleriyle uğraşacaksınız” demiştir. Bağdat Halifesi de, belindeki kılıcı çıkarıp, Tuğrul Bey’in beline bağlamıştır. Bu davranış, Tuğrul Bey’in doğu’nun ve Batı’nın Sultanı olduğu anlamına gelmektedir.

Laikliğin getirilmesiyle ve yapılan devrimlerle bir takım insanlar rahatsız olmuşlardır. Kimilerinin makamları, kimilerinin menfaatleri yok olmuştur. Bu tür insanlar, Kemal Atatürk’ün dinsiz, deccal ve hatta İngiliz Casusu olduğunu ileri sürmüşlerdir. Bu iftiralar sonucunda Kemal Atatürk, gittiği bazı bölgelerimizde halkın tepkisiyle karşılaşmıştır.

Kemal Atatürk’ün yaptığı devrimlerden bir tanesi harf inkılâbıdır. Pek çok kişi, harf devriminin Avrupa’dan ithal edildiğini iddia ederler; ancak bazı araştırmacılar, harf devriminin esin kaynağının Avrupa olmadığını, aksine Karamanoğlu Mehmet Bey olduğunu tarihi gerçekleriyle ortaya koymuşlardır. Kemal Atatürk, harf inkılâbını gerçekleştirdikten sonra; İslam Dini’ni hurafelerden ve batıl anlayışlardan temizlemek için Elmalılı Hamdi Yazır’ın Kuran tefsirini çoğalttırarak Müslümanlara dağıttırıştır. Milli Mücadele yıllarında, erkeklerin çarşafıya bürünerek düşmanlara cephaneye taşıdığı bilinmektedir. Kemal Atatürk, kılık kıyafette devrimler yaparak bir kadının kadın olduğunu ve bir erkeğin de erkek olduğunu ortaya çıkaracak giysilerin giyilmesini sağlamıştır. Bazılarının iddia ettiği gibi Türk kadınları batılı kadınlar gibi soyulup-soğana çevrilmemiştir. Bir başka uygulama da medeni kanunda yapılmıştır: Tek eşle evlilik ve kadın-erkek eşitliği hem İslam’da ve hem de Türklerde esastır. Kemal Atatürk, medeni kanunla hem İslam’ın ve hem de Türlerin aile anlayışını esas almıştır. Medeni kanunda yapılan bu değişiklik yine bazılarının iddia ettiği gibi batıdan alınmamıştır. Bilinmelidir ki; Kemal Atatürk’ün annesi ve kız kardeşi dini bütün, başı örtülü birer bayandı. Şu tarihi gerçeği de hatırlatmakta fayda vardır. Lozan, Türkler için büyük önem taşımaktaydı. Batılılar, Türk topraklarında yaşayan gayrimüslimlerin kilise kanunlarıyla yönetilmesini istemişlerdi. Zira Şeriat Devleti’nde gayrimüslimlerin kilise kanunlarıyla yönetilmesine müsaade ediliyordu. Ancak Kemal Atatürk, Hristiyanların bu isteklerinin Türkiye’yi bölmeyi amaçlayan bir tuzak olduğunu görmüş ve laikliği getirerek Türkiye’yi bu tehlikeden kurtarmıştır.

Kemal Atatürk’ün laikliği neden tercih ettiğini şu sözleriyle anlayabiliriz.

“Din bir vicdan meselesidir. Herkes vicdanını emrine uymakta serbesttir. Biz dine saygı gösteririz. Düşünüşe ve düşünceye karşı değiliz. Biz sade din işlerini, millet ve devlet işleriyle karıştırmamaya çalışıyor, kasıt ve fiile dayanan tutucu hareketlerden sakınıyoruz. Gericilere asla fırsat vermeyeceğiz...”

“Laiklik asla dinsizlik olmadığı gibi, sahte dindarlık ve büyücülükle mücadele kapısını açtığı için gerçek dindarlığın gelişmesi imkânını temin etmiştir. Laikliği dinsizlikle karıştırmak isteyenler, ilerleme ve canlılığın düşmanları ile gözlerinden perde kalkmamış doğu kavimlerinin fanatiklerinden başka kimse olamaz...”

Kemal Atatürk’ün laiklikle ilgili açıklamalarından da anlaşılacağı üzere; laiklik yeni kurulan Türk Devleti için bir zaruret haline gelmiştir. Bazılarının iddia ettiği gibi dinsiz bir rejim değildir. İslam’ın ve laikliğin bazı temel ilkelerini şöyle bir hatırladığımızda bunun böyle olduğunu anlarız. Laiklik, din ve vicdan hürriyetine dayanır. Laiklik, akıllı ve bilimi esas alır. Laiklik, batıl inançlara ve hurafelere karşıdır. Laiklik, dini, bir kısım insanların istismarından arındırmayı amaçlamıştır. Laiklikte kişiler değil, devlet laiktir. Laiklik, devletin yapacağı işlere din adamlarını, din adına yapılacak işlere de devleti karıştırmamayı ilke edinmiştir.

İslam’ın bazı temel ilkeleri de şöyledir: İslam’da zorlamaya yer yoktur. İslam, batıllara, hurafelere, falcılığa ve büyücülüğe şiddetle karşıdır. İslam, bir akıl ve ilim dinidir. İslam, ilmi müminin yitiği olarak görmüş ve “ilim Çin’de de olsa gidin alın” buyurmuştur.

Buraya kadar aktardığımız bilgiler ışığında gördük ki; devlet işleri başka, din işleri başka şeylerdir. Devlet işleri denildiği zaman barajların; yol, su, köprü, okul, sanayi, tarım, hayvancılık işlerinin yapılmasını, iç ve dış ticareti, devletlerarası ilişkileri anlıyoruz. Şimdi düşünelim biraz: Bir baraj inşaatının yapılması için şeyhülislamın veya Diyanet işleri Başkanının görüşüne başvurmak pek uygun olmaz. Zira devlet, inşaat, yol, su, köprü vs. işlerinin halli için mühendisler yetiştirmiştir ve mühendislerini kullanarak devletin ihtiyacı olan yolları, köprüleri, barajları, sanayileri vs. yaptırır. Devletlerarası ilişkilerini yürütmek için de siyasetçilerini kullanır.

Nasıl ki, din adamlarının devlet işlerine karışması bazı sıkıntılar doğurmuş ise, devlet adamlarının da din işlerine karışması benzer sıkıntıları doğurur. Bir devlet adamı hac ve umre dönemlerinde haccın ve umrenin nasıl yapılacağını belirleyemez. Fitre ve zekâtın hangi ölçülere göre verileceğine hükmedemez. Ülkemizde yapılan camilere, imam ve müezzin sayılarını Diyanet İşleri Başkanlığı belirler ve atamalar bu ihtiyaca göre gerçekleştirilir. Diyanet İşleri Başkanlığı, ülkemizin ihtiyacı olan Kuran kurslarının açılmasını sağlayabilir. Müslümanların İslam'ı daha iyi anlayabilmeleri için, sempozyumlar, konferanslar düzenleyebilir; kitap, makale ve dergi yayınlayabilir; televizyon kanalları açabilir. İslam ülkelerinin din adamlarıyla görüşebilir, ortak faaliyetlerde bulunabilir. Din adamlarının bu faaliyetlerine siyaset asla müdahale edemez.

Laiklik, kanunların şeri hükümlerden esinlenerek yapılmasına da karşı değildir. Öyle olsaydı, öteden beri ülkemizde idam cezası uygulanmazdı. Devlet, toplumda düzeni ve güveni sağlamak için yeniden idam kanunu çıkartabilir. Zina, hırsızlık, kalpazanlık, dolandırıcılık gibi suçlar için şeri hükümlere uygun kanunlar yapılabilir. Bilinmelidir ki; bu tür caydırıcı cezalar, toplumda dirliği, birliği, adaleti ve düzeni sağlamak için verilir. Suç işlemeye meyilli olanlar, suça yönelmeden evvel başlarına gelecekleri düşünür ve suç işlemekten vazgeçer.

Son Söz Olarak:

Ülkemizde bu tür ceza kanunlarının uygulanmıyor olması laikliğin İslam'a karşı olduğundan değil, yöneticilerin tercihlerinin bir sonucudur.

Halit DURUCAN

iletisim@politikadergisi.com [2]

Yorumlar

- [Bilim/Kuramsal](#) [3]
- [Toplumsal](#) [4]
- [Diğer](#) [5]

Kaynak URL (16/05/2024 - 14:36 tarihinde yazdırıldı):

<https://www.politikadergisi.com/okur-makale/ataturk-ve-laiklik>

Bağlantılar:

[1] <https://www.politikadergisi.com/pd-uye/mechulyolcu>

[2] <mailto:iletisim@politikadergisi.com>

[3] <https://www.politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/bilimkuramsal>

[4] <https://www.politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/toplumsal>

[5] <https://www.politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/diger>